

Súd: Okresný súd Kežmarok
Spisová značka: 10C/68/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8417207130
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 08. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Tomáš Saraka
ECLI: ECLI:SK:OSKK:2019:8417207130.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Kežmarok sudcom Mgr. Tomášom Sarakom v spore žalobcov : X./ I.L. I., L.. XX.XX.XXXX, P. J. A.. T.. I. L. XX/XX, D. J., P. Č. X. G. D. I. Ž., L..M., P.Á. XXX, E. B., 2./ Jana Dúbravská, O.. I., L.. XX.XX.XXXX, P. J. P. B. XXX, 3./ Eva Kukurová, O.. I., L.. XX.XX.XXXX, P. J. A.. C. XX/XX, G., 4./ Peter Dúbravský, L.. XX.XX.XXXX, P. J. X. XXX, 5./ Eva Kukurová, O.. T., L.. XX.XX.XXXX, P. J. A.. C. XX/XX, G., 6./ Barbora Kukurová, O.. T., L.. XX.XX.XXXX, P. J. A.. C. XX/XX, Poprad a 7./ Ján Kukura, L.. XX.XX.XXXX, P. J. A.. C. XX/XX, G., všetci zastúpení Advokátska kancelária JUDr. Maroš Zima, s.r.o., so sídlom Okružná 107/1945, 064 01 Stará Ľubovňa, IČO:47 234 831, proti žalovaným 1./ KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00 585 441, zastúpenému JUDr. Felixom Neupauerom, advokátom so sídlom Dvořákovo nábřeží 8/A, 811 02 Bratislava a 2./ Slovenská autobusová doprava Poprad, akciová spoločnosť, so sídlom Wolkerova 466, 058 49 Poprad, IČO:36 479 560, zastúpenému JUDr. Matúšom Lemešom, advokátom so sídlom Kuzmányho 29, 040 01 Košice, o náhradu nemajetkovej ujmy, takto

rozhodol:

I. Žalovaní v 1./ a 2./ rade sú p o v i n n í zaplatiť žalobcovi v 1./rade sumu 10.000,-eur, žalobkyni v 2./ rade sumu 4.000,-eur, žalobkyni v 3./ rade sumu 4.000,-eur, žalobcovi v 4./ rade sumu 1.000,-eur, žalobkyni v 5./ rade sumu 1.000,-eur, žalobkyni v 6./ rade sumu 1.000,-eur a žalobcovi v 7./ rade sumu 1.000,-eur v lehote do 15 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že v rozsahu plnenia jedným zo žalovaných zaniká povinnosť druhého zo žalovaných.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

III. Žalobcovia v 1./, 2./, 3./, 4./ 5./, 6./, a 7./ rade m a j ú n á r o k na náhradu trov konania proti žalovaným v 1./ a 2./ rade, každý v rozsahu 100 % zo sumy im prisúdenej, ktorý sú títo žalovaní povinní im splniť spoločne a nerozdielne, s tým, že o ich konkrétnej výške rozhodne súd po právoplatnosti rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník.

odôvodnenie:

1. Žalobcovia sa žalobou, ktorú podali na tunajšom súde dňa 1.12.2017 domáhali po jej zmene uskutočnenej písomným podaním, ktoré bolo súdu doručené dňa 23.4.2018, aby súd uložil žalovaným v 1./ a 2./ rade povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi v 1./ rade sumu 10.000,-eur, žalobkyni v 2./ rade sumu 5.000,-eur, žalobkyni v 3./ rade sumu 5.000,-eur, žalobcovi v 4./ rade sumu 2.500,-eur, žalobkyni v 5./ rade sumu 2.500,-eur, žalobkyni v 6./ rade sumu 2.500,-eur a žalobcovi v 7./ rade sumu 2.500,-eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy.

2. Žalobu odôvodňovali tým, že rozsudkom Okresného súdu Kežmarok sp.zn.XT/XX/XXXX-227 zo dňa 11.07.2016 ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 30.08.2016 bol I. Š., L..XX.XX.XXXX, P. J. D. E. Č..XXX uznaný za vinného, že dňa 04.12.2015 okolo 6.31 hod po štátnej ceste č.II/67 na ulici Y. E. T., M. T. E. D.

M. G. K. D. J., ako vodič Slovenskej autobusovej dopravy Poprad, a.s. viedol linkový autobus továrenskej značky P. J., evidenčné číslo G. XXX K., kde v km 101,50 na riadne vyznačenom prechode pre chodcov, pri križovatke ulíc Y., E.L. C. S. T. G., v dôsledku nedôsledného sledovania situácie v cestnej premávke, čo bolo v rozpore s ustanovením § 3 ods.2 písm.a), § 4 ods.1 písm. c), e), f) zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vo svojom jazdnom pruhu zrazil cez prechod z ľavej strany na pravú stranu z pohľadu zo smeru jazdy prichádzajúcu chodkyňu C. I., L..XX.XX.XXXX, P. J. D.D. J., A.. T. I. L. XX/XX, M. T., ktorá pri zrážke utrpela zranenie - pomliaždenie mozgu s vnútro lebečným zakrvácaním pri zlomeninách kostí lebečnej klenby a spodiny, ktoré zranenie viedlo k jej smrti priamo na mieste dopravnej nehody.

3. V žalobe uviedli, že prostredníctvom svojho právneho zástupcu listom (návrhom na mimosúdnu dohodu) zo dňa 09.06.2017 poslali žalovanému v 1./ rade návrh na náhradu nemajetkovej ujmy pri smrti spôsobenej dopravnou nehodou a to na tom právnom a skutkovom základe, že prevádzkovateľ motorového vozidla Slovenská autobusová G. (žalovaný v 2./ rade), ktorého autobusom bola spôsobená dopravná nehoda, ktorý riadil zamestnanec žalovaného v 2./ rade mal uzatvorené povinné zmluvné poistenie v zmysle zák.č.381/2001 Z.z. so žalovaným v 1./ rade a to na základe poistnej zmluvy č. XXXXXXXXXX. Podľa žalobcov žalovaný v 1./ rade na to reagoval tak, že neakceptoval návrh na mimosúdnu dohodu, odmietol požadované plnenie tvrdiac, že zo zmluvy o povinnom zmluvnom poistení bol stanovený rozsah poistenia výlučne za škodu, nie však za ujmu na osobnostných právach, nebol preto ochotný riešiť ani výšku náhrady nemajetkovej ujmy. Žalobcovia poukazujú na rozsudok Najvyššieho súdu SR č.2Cdo 93/2008 tvrdili, že ako pozostalí majú právo domáhať sa na súde ochrany pred neoprávneným zásahom do ich osobnosti a poukazovali aj na uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 16.10.2016, sp. zn. III.ÚS 666/2016 v zmysle záverov ktorého povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. Žalobcovia tvrdili, že náhradu nemajetkovej ujmy uplatňujú si v zmysle ust. § 11 až 13 Občianskeho zákonníka.

4. Čo sa týka konkrétnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy uplatnenej jednotlivými žalobcami, k tomu uviedli, že žalobca v 1./ rade uplatňuje si sumu 10.000,-eur s tým, že ide o manžela alebohej s ktorou žil v harmonickom manželskom zväzku 57 rokov. Poukázali na to, že pred smrteľnou dopravnou nehodou nebohá nemala žiadne vážnejšie zdravotné problémy, na svoj vek bola veľmi aktívna a plná života a nakoľko žalobca v 1./ rade bol po 2 operáciách, bol plne odkázaný na jej pomoc a starostlivosť. Po smrteľnej dopravnej nehode sa jeho zdravotný stav zhoršil, sociálne upadal a preto musel byť umiestnený do zariadenia pre seniorov I. Ž.W. E. E. B.. Smrťou manželky došlo k nezvratnej deštrukcii jeho súkromného života a tým k zásahu do jeho osobnostných práv. Náhlou smrťou manželky bol mu spôsobený šok, trauma, zúfalstvo a beznádej, vzniknutá trauma je pre neho neodstrániteľná.

5. Čo sa týka žalobkýň v 2./ a 3./ rade a nimi požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 5.000,-eur pre každú z nich, tá bola v žalobe odôvodnená tým, že oni obe sú dcérami nebohej, mali k svojej mame veľmi silný a intenzívny vzťah. Pravidelne, minimálne dvakrát do týždňa rodičov navštevovali, nakoľko to k nim nemali ďaleko, smrťou matky bolo narušená celistvosť rodiny, bolo zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života, mali dlhší čas problém sa vyrovať s náhlou a nečakanou smrťou blízkej osoby. Bolesť a spôsobená psychická ujma je neodstrániteľná. Po zhoršení zdravotného stavu otca museli ho umiestniť v zariadení pre seniorov, v dôsledku smrti matky vytratil sa pocit domova v rodičovskom dome E. D. J., ktorý už nikto neobýva. Poukázali na to, že doposiaľ pociťujú pocity smútku, úzkosti a nenahraditeľnej straty blízkej osoby.

6. Čo sa týka žalobcov v 4./ až 7./ rade a nimi požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 2.500,-eur pre každého z nich, tá bola v žalobe odôvodnená tým, že všetci sú vnúčatami nebohej a všetci mali k nej ako svojej babke veľmi silný citový vzťah. Ako deti trávili počas letných prázdnin ako aj voľných víkendov u babky veľa voľného času, aj v posledných rokoch pred nehodou často babku navštevovali v mieste jej bydliska. Dodržiavali tradície, rodinné stretnutia a oslavy, kedy sa celá rodina pravidelne stretávala v rodičovskom dome v D.D. J.. Smrťou babky sú aj oni ochudobnení o rodinne fungujúce spoločenstvo s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami. Smrťou babky aj u nich došlo k výraznému zásahu do ich osobnostných práv.

7. Ako dôkazy na preukázanie svojich tvrdení žalobcovia v žalobe označili rozsudok M. D. T.C. D..X..XT/XX/XXXX-XXX, návrh na mimosúdnu dohodu a vylučok všetkých žalobcov.

8. Pre úplnosť súd vo vzťahu k podaniu žalobcov zo dňa 20.4.2018 označenému ako zmena žaloby, v ktorom došlo k úprave žalobného návrhu tak, že sa žiadalo zviazať oboch žalovaných k požadovanému plneniu spoločne a nerozdielne (pôvodne v žalobe podanej proti dvom žalovaným uvedené bolo, že žiada sa plnenie len od žalovaného v 1./ rade) uvádza, že nakoľko bolo uskutočnené pred doručením žaloby žalovaným, v súlade s ust. § 141 Civilného sporového poriadku súd o tomto podaní osobitne nerozhodoval, doručil žalobu žalovaným spolu s touto zmenou a bez ďalšieho konal o žalobe v tejto „zmenenej“ podobe.

9. Žalovaný v 1./ rade vo svojom písomnom vyjadrení k žalobe namietol miestnu príslušnosť Okresného súdu T.. Tvrdil, že nakoľko žalobcovia na prvom mieste v žalobe uviedli žalovaného v 1./ rade, ktorý je právnickou osobou so sídlom v obvode Okresného súdu J. W. ktorý je jeho všeobecným súdom a nie je daná žiadna z osobitných miestnych príslušností v zmysle § 19 CSP, žiada spor postúpiť svojmu všeobecnému súdu - Okresnému súdu J. W..

10. Žalobcovia k námietke miestnej nepríslušnosti vyjadrili sa v replike tak, že táto je nedôvodná. Podľa žalobcov v danom spore je daná osobitná miestna príslušnosť podľa § 19 písm. b) CSP, nakoľko Okresný súd T. je súdom v obvode ktorého nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody (nemajetkovej ujmy), keďže práve v T. došlo k predmetnej dopravnej nehode.

11. Súd námietku miestnej nepríslušnosti vznesenú žalovaným v 1./ rade považoval za nedôvodnú, preto na ňu v zmysle § 42 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) neprihliadol a spor bez ďalšieho prejednal a rozhodol. Súd sa stotožňuje s názorom žalobcov, že miestna príslušnosť Okresného súdu T. je daná, a to podľa § 19 písm. b) CSP. Podľa tohto ustanovenia popri všeobecnom súde žalovaného je na konanie miestne príslušný aj súd, v ktorého obvode nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody. Z dôvodov ktoré podrobne rozvedie ďalej má súd za to, že škodou pre účely zákona č.381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla (R 61/2018). Aktuálna judikatúra (R 61/2018, III.ÚS 666/2016) už bez akýchkoľvek pochybností potvrdzuje líniu, v zmysle ktorej eurokonformnému a ústavne konformnému výkladu pojmu škoda zodpovedá pre účely poistného krytia rozširujúci výklad tohto pojmu. Niet preto žiadneho rozumného dôvodu, prečo by rovnaký rozširujúci výklad pojmu „škoda“ nemal byť uplatnený aj pokiaľ ide o pravidlá miestnej príslušnosti súdu vo vzťahu k § 19 písm. b) CSP. V danom prípade k dopravnej nehode, ktorá viedla k uplatneniu daného nároku na súde došlo v Kežmarku, preto žalobcovia podľa § 19 písm.b) CSP mohli žalobu podať na tunajší súd a ten bol na prejednanie sporu miestne príslušný. Súd podporne poukazuje na to, že právna teória aj prax vo vzťahu k miestnej príslušnosti už relatívne dávno prijala tento názor, viď napr. automatizovaný systém právnych informácií ASPI, komentár k § 19 CSP a tam uvedený odkaz na Uznesenie Krajského súdu v Ostrave sp.zn. 8Co 39/2011 z 28.1.2010 podľa ktorého možnosť výberu miestnej príslušnosti súdu, v ktorého obvode došlo ku skutočnosti, ktorá zakladá právo na náhradu škody sa vzťahuje aj na konanie o náhradu nemajetkovej ujmy.

12. Koniec koncov, opačný záver by v praxi viedol k tomu, že v podstate všetky obdobné spory proti žalovanému v 1./ rade (aj proti iným poisťovniam rovnako sídliacim v J.) by museli byť vedené na jednom jedinom súde, čo zaiste nebol úmysel zákonodarcu.

13. K samotnej vecnej stránke a dôvodnosti žaloby žalovaný v 1./ rade vyjadril sa písomne tak, že žalobou uplatnený nárok neuznáva, považuje ho v celom rozsahu za neoprávnený a bez právneho základu.

14. Žalovaný v 1./ rade potvrdil, že v čase predmetnej dopravnej nehody bol poisťovateľom vozidla, ktoré viedol zamestnanec žalovaného v 2./ rade a ktorým bola spôsobená nehoda podľa zákona č.381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „zákon o PZP“). Poukazujúc na zákon o PZP však tvrdil, že nie je pasívne legitimovaným na uplatňovanie nárokov z titulu zásahu do osobnostných práv žalobcov, nakoľko zákon o PZP ako lex specialis k Občianskemu zákonníku sa nevzťahuje na náhradu nemajetkovej ujmy a povinnosť zahrnúť tento inštitút do poistných zmlúv žalovanému v 1./ rade žiadnym spôsobom neukladá. Podľa žalovaného v 1./ rade vnútroštátne právo nároky z titulu ochrany osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka

nezahŕňa do pôsobnosti zákona o PZP, keďže § 4 ods.2 tohto zákona podáva taxatívny výpočet prípadov ktoré podliehajú poisťnému krytiu a ktoré sú z hľadiska rozlíšenia toho, čo a odškodňuje plne v zhode s právnou úpravou spôsobu a rozsahu náhrady škody v § 442 a nasl. vrátane § 444 Občianskeho zákonníka. Pod takto vymedzenú škodu zákon o PZP neumožňuje podľa neho subsumovať náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcu z § 13 ods.2 Občianskeho zákonníka pokiaľ sa tak poistený s poisťovňou nadštandardne nedohodne v poisťnej zmluve. Žalovaný v 1./ rade s odkazom na uznesenie Najvyššieho súdu SR 3Cdo 18/2013 poukázal na význam osobitného procesu, výsledkom ktorého je publikovanie rozhodnutia Najvyššieho súdu, v nadväznosti na čo upriamil pozornosť na publikovaný rozsudok Najvyššieho súdu SR z 26.9.2013 sp.zn.3Cdo 176/2012 zverejnený v Zbierke stanovísk NS a súdov SR 9/2014 pod číslom 127, t.j. R 127/2014 podľa ktorého právo na náhradu škody a právo na ochranu osobnosti predstavujú dve celkom samostatné práva, ktoré sú podmienené rôznou sférou ochrany zabezpečovanej Občianskym zákonníkom. Ďalej poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn.3Cdo/301/2012 zo dňa 31.3.2016, ktorý podľa neho potvrdil záver o neexistencii jeho vecnej pasívnej legitímácie v danom prípade, nakoľko ten tam konštatoval, že náhrada nemajetkovej ujmy nespadá do povinného zmluvného poistenia. Podľa žalovaného v 1./ rade súdy v ním uvádzaných rozhodnutiach zaujali jednoznačné stanoviská o odlišnosti dvoch právnych inštitútov, t.j. o odlišnosti zodpovednosti za škodu a zodpovednosti za zásah do ochrany osobnosti a preto vylúčili možnosť pod náhradu škody o.i. aj podľa § 4 ods. 2 písm.a) Zákona o PZP subsumovať aj nároky z titulu ochrany osobnosti.

15. Podľa žalovaného v 1./ rade, ak by sa aj teoreticky pripustilo, že pod pojem škody na zdraví podľa zákona o PZP možno subsumovať aj nemajetkovú ujmu pozostalých, potom by bolo nevyhnutné dôsledne sa zaoberať atribútmi vzniku zodpovednosti za škodu, t.j. protiprávnosťou konania, vznikom škody a príčinnou súvislosťou medzi nimi, a to v kontexte celého zákona o PZP. Opätovne poukazujúc na viaceré súdne rozhodnutia a na § 5 ods.1 písm.h) zákona o PZP v zmysle ktorého poisťiteľ nenahradí za poisteného škodu, ak ide o zodpovednosť za škodu, ktorej vznik nie je v príčinnej súvislosti s poisťnou udalosťou žalovaný v 1./ rade tvrdil, že poisťnou udalosťou tu je dopravná nehoda a zásah do osobnostných práv žalobcov mal nastať sprostredkované v dôsledku ich reakcie na následky tejto nehody, preto neexistuje vo vzťahu k nim uplatňovanej nemajetkovej ujme priama príčinná súvislosť s poisťnou udalosťou ako takou vo vzťahu k žalovanému v 1./ rade. Preto aj v prípade teoretického akceptovania premisy, že pod škodu na zdraví je možné extenzívnym výkladom zahrnúť aj nemajetkovú ujmu pozostalých je potom podľa žalovaného v 1./ rade poisťiteľ priamo zo zákona o PZP de facto aj de iure oslobodený od povinnosti plniť za poisteného škodu (nemajetkovú ujmu) práve z dôvodu absencie príčinnej súvislosti s poisťnou udalosťou. Žalovaný v 1./ rade navrhol žalobu voči nemu zamietnuť tvrdiac, že nie je podľa zákona o PZP pasívne legitimovaný vo veciach náhrady nemajetkovej ujmy, a aj keby bol, nie je povinný takéto nároky hradiť z titulu absencie príčinnej súvislosti s poisťnou udalosťou.

16. Žalobcovia v replike na vyjadrenie žalovaného v 1./ rade k žalobe uviedli, že s jeho argumentáciou, že žaloba je voči nemu podaná neoprávnene a bez právneho základu, nakoľko podľa jeho názoru nie je podľa zákona č.381/2001 Z.z. o PZP pasívne legitimovaný vo veciach náhrady nemajetkovej ujmy sa nestotožňujú, nesúhlasia s ňou a v celom rozsahu zotrvávajú na skutkových a právnych tvrdeniach uvedených v žalobe. Dupliku k ich vyjadreniu už žalovaný v 1./ rade napriek výzve súdu v uznesení zo dňa 13.5.2019 súdu nepredložil.

17. Žalovaný v 2./ rade k žalobe písomne sa nevyjadril vôbec.

18. Na prejednanie sporu súd nariadil pojednávanie, na ktorom žalobcovia prostredníctvom svojho právneho zástupcu na žalobe trvali, poukazujúc na jej skutkové a právne odôvodnenie. V súvislosti s námietkou žalovaného v 1./ rade o nedostatku jeho vecnej pasívnej legitímácie poukázali na rozhodnutie zverejnené v zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR pod číslom R 61/2018 v zmysle ktorého škodou na účely zákona č.381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná. Vo vzťahu k pasívnej vecnej legitímácii žalovaného v 2./ rade uviedli, že tu odôvodňujú ust. § 420 a § 427 Občianskeho zákonníka, kedy je zrejmé, že vodič autobusu, ktorý zapríčinil smrteľnú dopravnú nehodu bol zamestnancom žalovaného v 2./ rade. Podľa žalobcov zásah do ich osobnostných práv, ku ktorému došlo v dôsledku úmrtia C. I. ako ich priamej príbuznej je neodvratiteľný a odôvodňuje náhradu nemajetkovej ujmy uvedenú v žalobe. Poukázali na to, že so zomrelou mali vytvorené silné sociálne rodinné zázemie, v dôsledku jej smrti bol im spôsobený emocionálny šok a stres s ktorým sa vyrovnávajú

do dnešného dňa. K výške nárokov uviedli, že tá zo strany žalovaných ani nebola namietaná, namietaná bola len vecná pasívna legitímácia, výška nárokov je proporcionálne rozlíšená podľa príbuzenského pomeru žalobcov k zomrelej.

19. Žalovaný v 1./ rade na pojednávaní prostredníctvom právneho zástupcu uviedol, že odhladnuc od pasívnej vecnej legitímácie žalobcovia nerozporovali žiadnym spôsobom druhý jeho argument z vyjadrenia k žalobe týkajúci sa absencie priamej príčinnej súvislosti medzi predmetnou dopravnou nehodou a zásahom do osobnostných práv žalobcov, ktorá neboli jej priamymi účastníkmi a ich zásah je sprostredkovaný ako reakcia na samotné tragické následky predmetnej nehody, preto má za to, že v zmysle § 5 ods.1 písm.h/ zákona o PZP je zbavený povinnosti takéto nároky hradíť. Uvedenú skutočnosť žalovaný v 1./ rade vzhľadom na to, že nebola v poskytnutej lehote popretá považuje za nespornú. Čo sa týka výšky uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy, k tomu uviedol, že rozhodnutie tu ponecháva na úvahu súdu na základe kvality dôkazov produkovaných zo strany žalobcov, vo vzťahu k žalobcom v 5./ až 7./ rade však v tejto súvislosti poukázal na to, že malo by byť zohľadnené pri priznávaní náhrady nemajetkovej ujmy, že títo, hoci o termíne pojednávania museli mať dlho vedomosť, neprejavili ochotu alebo záujem preukázať vo vzťahu k súdu nimi požadované nároky. Poukázal na to, že vinník dopravnej nehody bol odsúdený v trestnom konaní, ospravedlnil sa žalobcom, čo je do určitej miery tiež prejavom zadosťučinenia a malo by to tak byť zohľadnené, v prípade rozhodnutia o povinnosti plniť žiadal priznať náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle zásad spravodlivosti a proporcionality.

20. Žalovaný v 2./ rade na pojednávaní prostredníctvom právneho zástupcu uviedol, že má za to, že žalobcami uplatnený nárok je nárokom, ktorý v zmysle aktuálnej judikatúry súdov hradený je poisťovňami, teda patrí pod škodu a mal by byť hradený v rámci povinného zmluvného poistenia. Rovnako ako žalobcovia v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR publikované pod číslom R 61/2018 a rozhodnutie Ústavného súdu SR uvádzané v žalobe. Tvrdil, že ako poistený má podľa zákona č.381/2001 Z.z. právo, aby za neho poisťovateľ- žalovaný v 1./ rade uhradil škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Navrhol konanie proti nemu zastaviť s tým, že žalobcovia nárok mali by si uplatňovať len voči žalovanému v 1./ rade povinnému na úhradu z titulu uzatvoreného povinného zmluvného poistenia.

21. Súd sa oboznámil s obsahom žaloby a písomných vyjadrení strán, ktoré im aj vzájomne doručil, vykonal dokazovanie oboznámením sa s obsahom všetkých listinných dôkazov predložených žalobcami, keďže vykonanie žiadneho z nich nebolo namietané ani súdom vyhodnotené ako nedôvodné či neúčelné a žalovaní sami žiadne dôkazy neoznačili a nenavrhl, vykonal dokazovanie tiež výsluchom žalobcov v 2./, 3./ a 4./ rade a zistil tento skutkový stav:

22. Rozsudkom Okresného súdu T. Č..T..XT/XX/XXXX-XXX zo dňa 11.07.2016 ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 30.08.2016 bol I. Š., L..XX.XX.XXXX, trvale bytom D. E. Č..XXX uznaný za vinného, že dňa XX.XX.XXXX okolo 6.31 hod po štátnej ceste Č..W. na ulici Y. v T., M. T. E. D. M. G. K. D. J., ako vodič Slovenskej autobusovej dopravy G., a.s. viedol linkový autobus továrenskej značky P. J., R. Č. G. XXX K., kde v km 101,50 na riadne vyznačenom prechode pre chodcov, pri križovatke ulíc Y., E. C. S. T. G., v dôsledku nedôsledného sledovania situácie v cestnej premávke, čo bolo v rozpore s ustanovením § 3 ods.2 písm.a), § 4 ods.1 písm. c), e), f) zákona č.8/2009 Z.z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vo svojom jazdnom pruhu zrazil cez prechod z ľavej strany na pravú stranu z pohľadu zo smeru jazdy prechádzajúcu chodkyňu C. I.Á., L..XX.XX.XXXX, P. J. D. J., A.. T. I. L. XX/XX, M.. T., ktorá pri zrážke utrpela zranenie - pomliaždenie mozgu s vnútro lebečným zakrvácaním pri zlomeninách kostí lebečnej klenby a spodiny, ktoré zranenie viedlo k jej smrti priamo na mieste dopravnej nehody. Bol uznaný za vinného, že inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a čin spáchal závažnejším spôsobom konania, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods.1, ods.2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona. Týmto rozsudkom bol za to odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní dvoch rokov s podmieneným odkladom jeho výkonu na dobu troch rokov, uložený mu bol tiež trest zákazu činnosti viesť všetky druhy motorových vozidiel po dobu 18 mesiacov. Podľa § 288 ods.1 Trestného poriadku bol poškodený I. I., L..XX.X.XXXX, bytom T.. I. L. XX/XX, D. J. s jeho nárokom na náhradu škody odkázaný na civilný proces.

23. Žalobkyňa v 2./ rade, ktorá je dcérou nebohej vo svojej výpovedi ako strana v spore poukázala na to, že mama je domov. Uviedla, že hoci s rodičmi už nežila v spoločnej domácnosti, ich vzťahy boli veľmi silné, mama bola aktívny človek, nemala žiadne vážnejšie zdravotné problémy, otec bol po dvoch operáciách bedrových kĺbov, chodí o francúzskych paliciach a potreboval pomoc pri všetkých bežných činnostiach v živote, pri jedení, pri obliekaní, pri dávkovaní liekov, mama bola mu k tomu k dispozícii a starala sa o neho

24 hodín. Čo sa týka vzájomných vzťahov s nebohovou mamou,

uviedla, že boli spolu s manželom a synom rodičom plne k dispozícii, robili im nákupy, starali sa o nich, o údržbu domu, robili všetko čo potrebovali, o čo ich požiadali. Veľmi často sa stretávali, denne, často si telefonovali, spolu slávil všetky sviatky a iné príležitosti. Uviedla, že na ten strašný deň nikdy nezabudne. V jednu sekundu sa im úplne zmenil život, otec mal veľké psychické problémy, vyhrážal sa samovraždou, nezvládal to, nakoľko nedokázali zabezpečiť jeho 24 hodinovú opateru, museli ho umiestniť do zariadenia pre seniorov vo E.L. B., kde si veľmi ťažko zvykal, dodnes berie antidepresíva, aj napriek tomu, že sa mu snažia nahradiť aspoň časť toho všetkého, snažia sa ho navštevovať čo najviac, berú si ho aj k sebe domov, hoci je to problematické, nakoľko má problémy s chôdzou a oni bývajú na poschodí bez výťahu. Uviedla, že mama bola otcovými rukami aj nohami, bez nej už nemohol ostať u seba doma, sám by to nezvládol psychicky ani fyzicky, nevedel sa o seba postarať. Poukázala na to, že so smrťou mamy za takých okolností nedá sa vyrovnáť, keď je človek chorý, tak tá smrť sa berie ináč, ale keď sa zdravý človek nevráti domov pre takúto smrť, je to strašný šok. Nedarí sa jej s tým vyrovnáť, spočiatku musela si pomáhať s liekmi na ukladenie, aj teraz s odstupom času je to veľmi ťažké.

24. Žalobkyňa v 3./ rade, ktorá je dcérou nebohej vo svojej výpovedi ako strana v spore uviedla, že sestra- žalobkyňa v 2./ rade presne popísala to, čo cíti aj ona, práve mama bola tým, kto držal ich rodinu pokope, celé ich rodiny sa pravidelne stretávali práve u rodičov, vždy to bolo veľmi príjemné a vždy sa na to tešili. Poukázala na to, že jej deti nemajú už babku a dedka s manželovej strany, toto bola ich jediná babka ktorú mali. Dodala, že otec okrem toho že je po operáciách je aj onkologický pacient, je na antidepresívach a na neurotikách, má katéter, čo mu sťažuje pohyb. Je to veľmi ťažké, keď im v ten deň volali policajti čo sa stalo, jej volali ako prvej, nedokáže sa s tým čo sa stalo zmieriť.

25. Žalobca v 4./ rade, ktorý je vnukom nebohej vo svojej výpovedi ako strana v spore poukázal na to, že rodičia jeho otca zomreli veľmi skoro a teda babka a dedko z matkovej strany boli jediní starí rodičia ktorých mal. Uviedol, že aj potom čo si založil vlastnú rodinu a odsťahoval sa k G., každú jednu návštevu u svojich rodičov plánovali tak, že stretávali sa u babky v dome D. J., tam sa stretávali aj pri iných príležitostiach, spolu so svojou dcérou snažil sa dať starým rodičom iskru do života, rozveseliť ich, pomôcť im zabudnúť na zdravotné problémy ktoré mal dedko. Práve babka podľa neho bol ten človek, ktorý vytváral to zázemie, miesto pre nich, rodinu, kde sa všetci stretli, je ťažké si zvyknúť na to, že to miesto už nemajú, že sa už takto spolu stretávať nebudú, babka chýba.

26. Podľa článku 19 ods.2 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

27. Podľa čl. 1 ods. 2 Ústavy SR, Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidla medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná a svoje ďalšie medzinárodné záväzky.

28. Podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy SR medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách majú prednosť pred zákonmi.

29. Podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

30. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

31. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadostučenie.

32. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučenie podľa ods.1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby, alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

33. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka výšku náhrady podľa ods. 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

34. Súčasťou práva na súkromie je právo na rodinný život. Už Európsky súd pre ľudské práva v rozsudku z 21.6.1988 vo veci Berrhab proti Holandsku konštatoval: „z pojmu rodina, na ktorom je založený článok 8 vyplýva, že dieťa narodené z takéhto zväzku je ipso iure súčasťou tohto vzťahu. Z tohto dôvodu existuje od momentu narodenia dieťaťa už vzhľadom na samotnú existenciu tejto skutočnosti medzi dieťaťom a jeho rodičmi vzťah rovnajúci sa „rodinnému životu“, dokonca aj vtedy, keď už rodičia neskôr spolu nežijú“. Podstatou rodinného života je oprávnenie fyzickej osoby utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny založené na silných citových väzbách.

35. Podľa ustálenej judikatúry, zavinenie dopravnej nehody, pri ktorej zahynul blízky príbuzný je neoprávneným / protiprávnym/ zásahom do osobnostných práv chránených ustanovením § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka a to konkrétne do práva na súkromie, ktorého súčasťou je aj rodinný život, ktorý zahŕňa najmä právo fyzickej osoby vytvárať, udržiavať a rozvíjať vzájomné vzťahy a v ich rámci uplatňovať vlastnú osobnosť.

36. Žalovaný v 1./ rade navrhoval žalobu voči nemu zamietnuť s tým, že je toho názoru, že nie je podľa zákona o PZP pasívne vecne legitimovaný vo veciach náhrady nemajetkovej ujmy a aj keby bol, nie je povinný takéto nároky hradiť z titulu absencie priamej príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou.

37. Žalovaný v 2./ rade navrhoval žalobu voči nemu zamietnuť, resp. konanie proti nemu zastaviť z dôvodu, že bol poistený u žalovaného v 1./ rade podľa zákona o PZP, pričom žalobcami uplatnený nárok v zmysle aktuálnej judikatúry súdov hradený je poisťovňami, preto by si žalobcovia svoje nároky mali uplatňovať len voči žalovanému v 1./ rade.

38. S týmito názormi žalovaných sa súd nestotožnil. Má za to, že obaja žalovaní sú vo veci vecne pasívne legitimovaní, a že žalobcovia boli oprávnení podať žalobu voči obom súčasne. Uvedený záver vyplýva tak z platnej právnej úpravy, ako aj z bohatej judikatúry, ktorá už aktuálne na vnútroštátnej úrovni prostredníctvom najvyšších vnútroštátnych súdnych autorít (Najvyšší súd SR a Ústavný súd SR) jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností všetky otázky, týkajúce sa základu daného nároku, ktoré tu žalovaní robili spornými vyriešila a uzavrela, a to tak, že súd nemá najmenšie pochybnosti o práve žalobcov uplatniť dané nároky voči obom žalovaným.

39. Žalobcovia sa domáhali voči žalovaným náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá im bola spôsobená ako pozostalým po nebohej manželke žalobcu v 1./ rade, ktorá bola zároveň matkou žalobkyň v 2./ a 3./ rade a babkou žalobcov v 4./ až 7./ rade, teda usmrtením osoby im blízkej pri dopravnej nehode dňa 4.12.2015, ktorá bola spôsobená podľa výsledkov trestného konania zamestnancom žalovaného v 2./ rade.

40. Podľa § 193 Civilného sporového poriadku súd je viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihniteľný podľa osobitného predpisu, a o tom, kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti.

41. Súd je teda viazaný rozhodnutím o vine vydanom tu v trestnom konaní sp.zn.XT/XX/XXXX, teda o tom že skutok, ktorý je tu prečinom usmrtienia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm.a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm.h) Trestného zákona a ktorý mal za následok smrť C. I. sa stal a kto ho spáchal, čo jasne vyplýva z právoplatného trestného rozsudku zo dňa 11.7.2016, ktorým bol I. Š., zamestnanec žalovaného v 2./ rade uznaný vinným zo spáchania skutku, tak ako bol vyššie popísaný.

42. Vychádzajúc z predmetného trestného rozsudku zároveň niet pochybností, že ku skutku došlo pri plnení jeho pracovných úloh ako vodiča linkového autobusu žalovaného v 2./ rade. Nejednalo sa tu teda o prípad excesu, kedy by daný vodič autobus použil neoprávnené, nedovolené, či svojvoľne.

43. Súdna prax je už ustálená a jednotná pri posudzovaní nárokov na náhradu nemajetkovej ujmy pozostalým po obeti dopravnej nehody a dospela k záveru, že ide o zásah do osobnostných práv pozostalých a že iba satisfakcia vo forme odsúdenia v trestnom konaní nie vždy je postačujúca na zmiernenie následkov v dôsledku úmrtia obete dopravnej nehody.

44. U žalobcov došlo v dôsledku dopravnej nehody k úmrtiu im najbližšej osoby, manželky, matky a babky a tým k zásahu do ich súkromného a rodinného života. Následky sú trvalé a neodstrániteľné.

Bola narušená celistvosť rodiny, žalobca v 1./ rade náhle a neočakávane prišiel o manželku, dcéry- žalobkyne v 2./ a 3./ rade o matku a vnuci a vnučky - tu žalobcovia v 4./ až 7./ rade o babku. Následky sú nezvratné, strata jedného člena rodiny je objektívne neodčiniteľnou ujmou, ktorá postihuje všetkých členov rodiny, najviac ale tých najbližších, ktorí si následky v dôsledku traumy tým spôsobenej, ochudobnenia v citovom živote, strate zázemia, pocitu domova nesú so sebou po celý svoj život. Z trestného rozsudku tu pritom vyplýva, že nebohej C. I. nemožno pričítať absolútne žiadne spoluzavinenie na predmetnom následku. Podľa rozsudku pohybovala sa v čase nehody po riadne vyznačenom prechode pre chodcov, riadne prechádzala cez vyznačený prechod z ľavej strany na pravú stranu, zrazená bola v dôsledku nedbanlivostného konania vodiča- zamestnanca žalovaného v 2./ rade .

45. Základ nároku je tu preto daný. Základ nároku bol preukázaný tak u žalovaného v 1./ rade ako aj u žalovaného v 2./ rade. Otázka zodpovednosti za vzniknutú nemajetkovú ujmu bola už judikovaná aj Súdny dvorom EÚ dvoma rozsudkami zo dňa 24.10.2013 a to rozsudkom vo veci Haasová C-22/12 a rozsudkom vo veci Drozdovs C-277/12. Týmito rozsudkami bola riešená prejudiciálna otázka položená Krajským súdom v Prešove, ktorá sa týka len náhrady nemajetkovej ujmy v súvislosti so zodpovednosťou za škodu spôsobenú motorovými vozidlami. Podľa týchto rozsudkov pod pojmom ujma na zdraví je potrebné rozumieť akúkoľvek ujmu, ak jej náhrada vyplýva na základe zodpovednosti poisteného za škodu spôsobenú motorovými vozidlami. Podľa týchto rozsudkov pod pojmom ujma na zdraví je potrebné rozumieť akúkoľvek ujmu, ak jej náhrada vyplýva na základe zodpovednosti poisteného za škodu z vnútroštátneho práva uplatniteľného v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnostnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú ako aj psychickú traumu. Súdny dvor dospel k záveru, že medzi škody, ktoré sa musia z povinného zmluvného poistenia nahradiť patrí aj nemajetková ujma, ak možno náhradu tejto ujmy požadovať podľa vnútroštátneho práva. Keďže zodpovednosť žalovaných vyplýva z ust. § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka, táto zodpovednosť vznikla na základe dopravnej nehody, potom platí, že povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode.

46. Tak euro konformnému, ako aj ústavne konformnému výkladu pojmu škoda zodpovedá pre účely poistného krytia rozširujúci výklad pojmu škoda a aj v zmysle najnovšej judikatúry Európskeho súdneho dvora je potrebné považovať nárok za dôvodne uplatnený aj voči žalovanému v 1./ rade, teda poisťovní. Súd preto dospel k záveru, že aj na strane poisťovne ako žalovaného v 1./ rade je splnená podmienka vecnej pasívnej legítimácie v tomto konaní.

47. Ak žalovaný v 1./ rade pôvodne v rámci svojej obrany poukazoval na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn.3Cdo/301/2012 zo dňa 31.3.2016, ktorý už v čase po rozhodnutí Súdneho dvora vo veci Haasová C-22/12 konštatoval, že ani daný rozsudok Súdneho dvora nijako nespochybnil závery doterajšej judikatúry aplikujúcej vnútroštátne právo v zmysle ktorej náhrada nemajetkovej ujmy nespadá do povinného zmluvného poistenia, tak k tomu súd uvádza, že uvedené rozhodnutie Najvyššieho súdu už aktuálne v žiadnom prípade nemožno považovať za ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít (článok 2 ods. 2 základných princípov CSP).

48. Daný názor bol prekonaný, prelomený, aktuálne preto nemožno ním úspešne argumentovať ako relevantným z pohľadu princípu právnej istoty v právnom štáte, tak, ako to mienil žalovaný v 1./ rade.

49. Žalovaný v 1./ rade sa síce snažil žalobcami v žalobe spomínané Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č.k. III. ÚS 666/2016-36 zo dňa 11.10.2016 ako zdroj argumentačnej sily zľahčiť tvrdením, že ide len o nemeritórne uznesenie, kde sa nezjednocovala judikatúra všeobecných súdov ale skúmalo sa len, či nedošlo k porušeniu ústavných práv sťažovateľa, avšak z obsahu a odôvodnenia predmetného uznesenia je zrejmé, že toto veľmi precízne, presvedčivo a jednoznačne dalo odpoveď na najpálčivejšie otázky nastolené aj tu žalovaným v 1./ rade. Ústavný súd tam veľmi komplexne, zo širokej a podrobne vysporiadal sa s argumentmi do veľkej miery zhodnými s tými, ktoré žalovaný v 1./ rade opakoval tu v nesúhlasnom vyjadrení k žalobe, pričom odmietol ich, názor o možnosti extenzívneho výkladu pojmu „škoda“ použitého v zákone o povinnom zmluvnom poistení nepovažoval za arbitrárny, či inak ústavne neudržateľný, interpretačnú snahu v relácii k záverečnej časti právnej vety rozsudku Súdneho dvora vo veci C 22/12 označil za účelovú a márnú, pričom v tomto smere za neopodstatnené

označil aj závery rozsudku Najvyššieho súdu SR sp.zn.3Cdo 301/2012 ktorými tu žalovaný v 1./ rade argumentoval.

50. Ak žalovaný v 1./ rade vo svojom vyjadrení k žalobe zdôrazňoval význam publikovaných rozhodnutí Najvyššieho súdu SR, tak tu súd rovnako ako žalobcovia a žalovaný v 2./ rade poukazuje na to, že v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky číslo 8/2018 bol pod číslom 61/2018 publikovaný rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31.7.2017 sp.zn.6MCdo/1/2016 podľa ktorého „Škodou pre účely zákona č.381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná.“

51. V súvislosti so záverom, že o základe nároku a vecnej pasívnej legitímácii žalovaného v 1./ rade nemôžu byť najmenšie pochybnosti súd poukazuje na bod 23 odôvodnenia vyššie uvedeného, publikovaného rozsudku sp.zn.6MCdo/1/2016 kde v súvislosti so skoršími rozhodnutiami najvyššieho súdu, ktorými tu žalovaný v 1./ rade argumentoval bolo konštatované, cit. „v čase nasledujúcom po rozhodnutiach NS sp. zn. 4 Cdo 168/2009 <<http://merit.slv.cz/4Cdo168/2009>> a 3 Cdo 301/2012 <<http://merit.slv.cz/3Cdo301/2012>> a zároveň predchádzajúcim rozhodovaním v prejednávanej veci spornú právnu otázku riešil (a tiež vyriešil) ústavný súd. Ten nielenže už vo viacerých ním dosiaľ posudzovaných veciach odmietol sťažnosti poisťovní, namietajúcich porušenie svojich základných práv rozhodnutiami všeobecných súdov, ustaľujúcimi krytie aj nemajetkovej ujmy pozostalých poistením podľa ZoPZP, ale dokonca pri rozhodovaní vo veci sťažovateľky totožnej s podnecovateľkou mimoriadneho dovolania z prejednávanej veci v rámci odôvodnenia uznesenia z 11. októbra 2016 sp. zn. III. ÚS 666/2016 <<http://merit.slv.cz/III.US666/2016>> uzavrel (citované z uznesenia), že pojem „škoda“ použitý v zákone č. 381/2001 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2001/381/>> Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú (imateriálnu) ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, s cieľom maximálnej možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej únijnej regulácie. Takýto záver treba mimo akúkoľvek pochybnosť považovať i za obraznú vnútroštátnu bodku v diskusii na témy 1/ krytia nárokov pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu nemajetkovej ujmy povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu a 2/ tzv. pasívnej legitímácie povinných zmluvných poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy pred všeobecnými súdmi.

52. S poukazom na uvedené rozhodnutia Ústavného súdu SR a Najvyššieho súdu SR je teda aj podľa názoru súdu nepochybné, že pasívna legitímácia žalovaného v 1./ rade v konaní vo veci nemajetkovej ujmy je odôvodnená extenzívnym a eurokonformným výkladom § 4 ods. 2 písm. a) zák. č. 381/2001 Z.z. <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2001/381/>>, ktorý je potrebné vyložiť tak, že poistenie zodpovednosti kryje aj nároky pozostalých za náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Obč. zák. <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>> a pozostalí môžu tieto nároky uplatniť priamo proti poisťovateľovi v zmysle § 15 ods. 1 zák. o PZP.

53. K poukazom žalovaného v 1./ rade na princíp právnej istoty a ním uvádzané rozhodnutia (ktoré sú prekonané) súd záverom vo vzťahu k tomu, čo možno aktuálne považovať za ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít v zmysle článku 2 odsek 2 CSP dodáva, že k prekonaniu záverov daných rozhodnutí jednoznačne vyjadril sa Najvyšší súd SR aj v aktuálnom uznesení zo dňa 29.1.2019 sp.zn. 5Cdo/178/2018 tak že, „považuje označené rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 MCdo 1/2016 <<http://merit.slv.cz/6MCdo1/2016>>, 6 Cdo 143/2017 <<http://merit.slv.cz/6Cdo143/2017>>, 6 Cdo 206/2017 <<http://merit.slv.cz/6Cdo206/2017>>, 8 Cdo 6/2018 <<http://merit.slv.cz/8Cdo6/2018>> za rozhodnutia, ktoré predstavujú ustálenú prax v riešení otázky pasívnej legitímácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, od ktorej sa odvolací súd neodklonil. Touto ustálenou praxou bol zároveň prekonaný právny názor uvedený v rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 168/2009 <<http://merit.slv.cz/4Cdo168/2009>>, 4 Cdo 139/2011 <<http://merit.slv.cz/4Cdo139/2011>>, 8 Cdo 219/2016 <<http://merit.slv.cz/8Cdo219/2016>>, 3 Cdo 172/2012 <<http://merit.slv.cz/3Cdo172/2012>> a sp. zn. 3 Cdo 301/2012 <<http://merit.slv.cz/3Cdo301/2012>>, na ktoré poukazovala dovolateľka. Nebol preto splnený predpoklad prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP <[https://www.slov-](https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2001/381/)

lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/160/>, t. j. rozdielna rozhodovacia činnosť dovolacieho súdu v danej otázke“.

54. Vyššie uvedené, jednoznačné závery sú podľa názoru súdu logicky zároveň jasnou odpoveďou na druhú námietku žalovaného v 1./ rade spočívajúcu v tvrdení, že je oslobodený od plnenia náhrady nemajetkovej ujmy pozostalým podľa § 5 ods.1 písm. h) zákona č.381/2001 Z.z. o PZP z dôvodu absencie priamej príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou. Ak judikatúra najvyšších súdnych autorít dospela k jednoznačnému záveru, že škodou pre účely zákona č.381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla a že v spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná, tak tým zároveň jednoznačne vyvrátila argumentáciu žalovaného v 1./ rade o absencii priamej príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou. Inak by závery uvedených rozhodnutí nemali žiaden zmysel, inak ich podľa názoru súdu interpretovať ani nemožno. Súd v súvislosti s touto námietkou opätovne dáva do pozornosti bod 23 odôvodnenia rozsudku NS SR 6MCdo/1/2016 v zmysle ktorého „takýto záver treba mimo akúkoľvek pochybnosť považovať i za obraznú vnútroštátnu bodku v diskusii na témy 1/ krytia nárokov pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu nemajetkovej ujmy povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu a 2/ tzv. pasívnej legitimácie povinných zmluvných poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy pred všeobecnými súdmi.“

55. Nemožno súhlasiť s tvrdením právneho zástupcu žalovaného v 1./ rade na pojednávaní, že výslovným nepopretím absencie príčinnej súvislosti žalobcami v poskytnutej lehote je treba túto skutočnosť považovať za nespornú, lebo podľa § 151 CSP sa za nesporné považujú len nepopreté skutkové tvrdenia a nie tvrdenia a argumenty strán týkajúce sa právnych otázok a právneho posúdenia.

56. Čo sa týka vecnej pasívnej legitimácie žalovaného v 2./ rade, aj tu ustálená judikatúra (viď napr. rozsudok NS ČR ešte z 29. apríla 2004, sp.zn.30Cdo 814/2003) dospela k jednoznačnému záveru, že prevádzkovateľ vozidla zodpovedá za nemajetkovú ujmu spôsobenú osobnosti fyzickej osoby touto prevádzkou.

57. V prípade, ak za zásah zodpovedá právnická osoba (čo je tu prejednávaný prípad) vo všeobecnosti sa vychádza z toho, že v prípade ak bol zásah spôsobený niekým, koho právnická osoba použila na realizáciu tejto činnosti právnickej osoby, postihujú občianskoprávne sankcie podľa § 13 OZ samu právnickú osobu, a to na základe analogického použitia § 420 ods.2 OZ v spojení s § 853 OZ. Pre prípady, pri ktorých k takému zásahu dôjde v súvislosti s prevádzkou dopravných prostriedkov upravuje Občiansky zákonník predpoklady a vymedzuje zodpovednosť prevádzkovateľa motorového vozidla za škodu ako prípad osobitnej zodpovednosti v § 427 a nasl. Ak teda pri určení osoby zodpovednej za nemajetkovú ujmu ktorú utrpela na svojej osobnosti fyzická osoba treba pripustiť analogické použitie § 420 ods.2 OZ, neexistuje argument, ktorý by vylučoval analogické použitie § 427 a nasl. OZ pri určení osoby zodpovednej za zásah proti osobnosti fyzickej osoby vyvolaný osobitnou povahou prevádzky dopravných prostriedkov. Obdobne ako v prípade úvahy, že za škodu spôsobenú touto prevádzkou zodpovedá prevádzkovateľ vozidla, treba vychádzať z toho, že za nemajetkovú ujmu, ktorá bola spôsobená osobnosti fyzickej osoby takouto prevádzkou analogicky nevyhnutne zodpovedá tiež tento prevádzkovateľ. Prevádzkovateľom je vo všeobecnosti ten, kto má trvalú možnosť právnej a faktickej dispozície vozidlom, nie je podstatné a významné, či prevádzkovateľ bol, alebo nebol vlastným fyzickým pôvodcom zásahu, respektíve pôvodcom mechanizmu, ktorým bol zásah proti osobnostnej sfére fyzickej osoby spôsobený.

58. V tu súdanej veci nebolo skutkovo sporné, že došlo k usmrtieniu C. I. pri dopravnej nehode spôsobenej vodičom prevádzkovateľa- žalovaného v 2./ rade, ktorý pre prípad zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku bol poistený u žalovaného v 1./ rade, čo žalovaný v 1./ rade vo svojom vyjadrení k žalobe aj sám výslovne potvrdil.

59. Prevádzkovateľom vozidla ktorým bola spôsobená ujma nebohej je tu teda žalovaný v 2./ rade. Nejednalo sa tu zo strany vodiča- zamestnanca tohto žalovaného, ktorého právnická osoba použila na jej činnosť o vybočenie (exces) z realizácie činnosti tejto právnickej osoby, preto nejde tu o prípad, kedy by občianskoprávne sankcie podľa § 13 OZ voči postihnutej osobe mal znášať priamo zamestnanec.

Súd podporne poukazuje aj na rozsudky Najvyššieho súdu ČR sp.zn.30Cdo 1509/2011 alebo 30Cdo 1293/2007.

60. K námietke žalovaného v 2./ rade že žalovaným mala by tu byť len poisťovňa (žalovaný v 1./ rade) súd uvádza, že je pravdou, že v prejednávanej veci je požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti žalovaného v 2./ rade za škodu spôsobenú prevádzkou vozidla podľa zák.č.381/2001 Z.z., (§ 4 ods.2) v súlade s poistnou zmluvou, ktorú uzavrel ako poistený so žalovaným v 1./ rade ako poisťovateľom. Vychádzajúc z § 11, § 13, § 427 až § 431 a § 853 Občianskeho zákonníka, ako aj § 1, § 4 ods.1 a 2 a § 15 ods.1 zákona č.381/2001 Z.z. súd má za to, že obaja žalovaní sú vecne pasívne legitimovaní. V prípade škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla poškodený si môže vybrať, či nárok na náhradu škody uplatní voči prevádzkovateľovi vozidla, alebo voči poisťovateľovi alebo voči obojom súčasne. Žalobcovia majú právo na náhradu nemajetkovej ujmy proti žalovanému v 1./ aj 2./ rade, hoci plnenie môžu dostať len raz. Preto súd vo výroku určil, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého. Ustanovenie § 15 ods.1 zákona č.381/2001 Z.z. o PZP podľa ktorého poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi nevylučuje, aby súčasne bol daný nárok uplatnený proti pôvodcovi zásahu, resp. proti prevádzkovateľovi dopravného prostriedku. Preto táto obrana žalovaného v 2./ rade je nedôvodná (v tejto súvislosti podporne pozri napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn.3Cdo 228/2012 alebo rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp.zn.6Co/609/2014 zo dňa 27.1.2015).

61. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že v dôsledku protiprávneho konania vodiča- zamestnanca žalovaného v 2./ rade pri plnení úloh, ktorým bol poverený žalovaným v 2./ rade ako svojim zamestnávateľom došlo k zásahu do práva na ochranu súkromia a rodinného života žalobcov v dôsledku straty manželky, matky a starej matky, s ktorou tvorili plnohodnotne fungujúcu rodinu, pričom následky tohoto zásahu sú nenapraviteľné. Satisfakciu vo forme odsúdenia vodiča za prečin a jeho prejavenu ľútosť nemožno tu vzhľadom na závažnosť ujmy a jej nezvratiteľnosť považovať za dostatočnú satisfakciu. Pri strate blízkej osoby následkom smrti žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia nie je postačujúca. Súd preto dospel k záveru, že sú splnené predpoklady pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Náhradou nemajetkovej ujmy v peniazoch nemožno odčiniť smrť blízkej osoby, následok je nezvratný, hodnotu ľudského života nie je možné vyčíslieť, ochudobnenie žalobcov v citovej oblasti je nenapraviteľné. Nie je sporné, že okrem tejto citovej straty žalobcovia utrpeli ďalšiu citovú ujmu spočívajúcu v nepríjemných pocitoch úzkosti, smútku zo smrti milovanej osoby. Smrť prišla nečakane, o to viac žalobcov zasiahla. Výsluchmi žalobcov v 2./ až 4./ rade bolo preukázané, a nebolo to ani nikým spochybnené, že nebohá napriek vyššiemu veku bola aktívny človek, nemala žiadne vážnejšie zdravotné problémy, práve ona bola tou osobou, ktorá vytvárala pocit domova svojmu manželovi, ktorý bol plne odkázaný na jej starostlivosť, ale tiež deťom a vnukom v rodičovskom dome v D. J.. Účelom náhrady nemajetkovej ujmy je zmierniť následky, ktoré spôsobila smrť blízkej osoby v rodinnom živote jej najbližších, prežitú traumou, stratu zázemia, citové strádanie a v neposlednej miere aj ekonomické zázemie, pomoc vo finančnej oblasti. Náhrada nemajetkovej ujmy má pomôcť pozostalým zmierniť ich žiaľ, má aj satisfakčnú funkciu a má zmierniť dôsledky neoprávneného zásahu do ich práva na súkromie a hlavne na rodinný život a všetko čo s tým súvisí. Náhrada nemajetkovej ujmy, na ktorú žalobcom vznikol nárok, poskytnutá v peniazoch, môže aspoň čiastočne prispieť k zmierneniu vzniknutého stavu, čo je napokon aj jej zmyslom a účelom.

62. Pokiaľ ide o výšku náhrady nemajetkovej ujmy, pre určenie výšky sú rozhodujúce iba kritéria, ktoré sú uvedené v § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Dôkazné bremeno je na žalobcoch.

63. V súvislosti s dôkazným bremenom žalobcov súd považuje v okolnostiach súdnej veci za potrebné zdôrazniť niektoré skutočnosti, ktoré ho viedli k tomu, prečo rozhodol tak ako rozhodol. Stalo sa tak po dôslednej úvahe a zohľadnení tak procesných princípov platných pre kontradiktórne sporové konanie ako aj princípov vyplývajúcich z hmotného práva s prihliadnutím tiež na špecifickú povahu sporu a isté špecifiká dokazovania v takomto spore.

64. Žalobcovia ako dôkaz na preukázanie výšky svojich nárokov označili výsluch všetkých žalobcov. Na pojednávanie dostavili sa len žalobcovia v 2./, 3./ a 4./ rade, neúčast' ostatných žalobcov ospravedlnil ich

právny zástupca tým, že žalobcov v 1./ rade účasť a výsluch na pojednávaní neumožňuje jeho zdravotný stav, čo preukázal potvrdením lekára, pokiaľ ide o neúčasť žalobcov v 5./ až 7./ rade, k tomu uviedol, že títo trvale žijú mimo G., Ž. E. Č. S. E. J., kde majú svoje povinnosti, preto sa nemohli pojednávania zúčastniť. Právny zástupca žalobcov uviedol, že netrvá na ich výsluchu a žiada rozhodnúť bez neho, na základe tých dôkazov ktoré boli pripojené k žalobe a vykonané na pojednávaní vrátane výsluchu žalobcov v 2./ až 4./ rade.

65. Civilný proces sporový sa riadi (okrem iného) princípmi dispozičným a prejednacím, princípom kontradiktórnosti, princípom koncentrácie a (s ním spojeným) princípom formálnej pravdy. Pre úspech v sporovom konaní je nevyhnutné, aby strana sporu uniesla svoje dôkazné bremeno, t.j. dokázala pred súdom pravdivosť svojich tvrdení o relevantných hmotnoprávných skutočnostiach. Primárne by všetky relevantné a rozhodujúce skutkové tvrdenia žalobcu mali byť uvedené v žalobe. Unesenia dôkazného bremena, ako predpoklad úspechu strany sporu v konaní, je dôležitým definičným znakom civilného sporového konania. Za „svoj“ výsledok konania je takto plne zodpovedná sporová strana. Rovnako dôležitým znakom sporového procesu, ktorý ho diferencuje od procesu mimosporového, je uplatnenie prejednacieho princípu, podľa ktorého súd (až na výnimky uvedené v § 185 a v sporoch s ochranou slabšej strany, o žiaden taký prípad tu ale nejde) nemôže vykonať dôkazy, ktoré strany sporu nenavrhl. Práve tento aspekt výrazne ovplyvňuje rozsah skutkového základu rozhodnutia vo veci samej. V klasickom spore je uvedenie a preukázanie relevantných skutočností povinnosťou a zodpovednosťou sporových strán za minimálnej procesnej aktivity súdu a vec je „zrelá“ na meritórne rozhodnutie nie až vtedy, keď boli všetky relevantné skutočnosti preukázané, ale už v momente, keď niektorá zo sporových strán prestala (resp. premeškala príležitosť) „posúvať“ spor k ďalším skutkovým zisteniam. V klasickom sporovom konaní súd nevystupuje v pozícii aktívneho vyšetrovateľa, ale v pozícii arbitra, ktorý zistí skutkový stav len z komponentov, ktoré do konania dodali sporové strany. Úlohou súdu teda nie je aktívne vyhľadávať skutkové zistenia a snažiť sa o poznanie „objektívnej“ či „materiálnej“ pravdy, ale zistiť skutkový stav v miere primeranej procesnej aktivite sporových strán. Bez tejto aktivity strán súd v zisťovaní skutkového stavu nepokračuje - uzavrie proces vytvárania skutkového základu pre meritórne rozhodnutie a vec rozhodne. Neúspešnej strane sa tak v konkrétnom prípade môže skutkový stav javiť ako zistený nedostatočne, avšak jeho zisťovanie bolo v súlade s koncepciou sporového konania ukončené ako dôsledok (procesná sankcia) nedostatočnej procesnej aktivity strany sporu. (k tomu bližšie pozri vyššie uvedený Veľký komentár, z ktorého súd citoval, strana 798, výklad k § 215 CSP).

66. Podľa § 179 ods.1 CSP pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona.

67. V sporovom kontradiktórnom konaní aj pri výsluchu strán (ako jedného z dôkazných prostriedkov v zmysle § 187 ods.2 CSP) v rámci dokazovania je tak namieste istá zdržanlivosť súdu v tom zmysle, aby svojimi otázkami na strany nenahrádzal aktivitu strán, respektíve ich právnych zástupcov spôsobom, ktorý by v konečnom dôsledku mohol viesť k tomu, že tá ktorá strana v dôsledku takej aktivity súdu unesie, či neunesie svoje dôkazné bremeno. Pýtať sa tak majú najmä a predovšetkým strany, respektíve ich zástupcovia keďže za výsledok sporu a skutkový podklad pre rozhodnutie sú zodpovedné práve a len sporové strany.

68. V danom prípade tak žalobcovia ako aj žalovaný v 1./ a 2./ rade na pojednávaní boli zastúpení právnymi zástupcami, ktorí po vykonaní dokazovania oboznámením obsahu predložených listinných dôkazov a výsluchom žalobcov v 2./ až 4./ rade na ktorých nemali sami žiadne otázky zhodne uviedli, že nemajú už žiadne ďalšie skutočnosti, ktoré by k veci chceli uviesť, ani žiadne ďalšie dôkazné návrhy a preto navrhujú aby súd pristúpil k meritórnemu rozhodnutiu sporu.

69. Za danej situácie, keď sporové strany zodpovedné za výsledok tohto kontradiktórneho sporu prestali „posúvať“ spor k ďalším skutkovým zisteniam súd, vychádzajúc z vyššie uvedených princípov platných pre sporové kontradiktórne konanie nemohol (vzhľadom na princíp nestrannosti súdu a rovnosti strán ani nesmel) urobiť nič iné než to, že pristúpil k meritórnemu rozhodnutiu sporu vychádzajúc z daného zisteného skutkového stavu, ktorý súdu umožňoval spor rozhodnúť, neumožňoval mu však vyhovieť žalobe žalobcov v celom ňou požadovanom rozsahu.

70. Vychádzajúc z výsledkov vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že v prípade žalobcu v 1./ rade ako manželka zomrelej bolo namieste priznať mu v daných okolnostiach veci pri danom zistenom skutkovom stave celú požadovanú sumu náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 10.000,-eur, v prípade žalobkyní v 2./ a 3./ rade len jej časť vo výške 4.000,-eur každej z nich (namiesto požadovaných 5.000,-

eur pre každú). Čo sa týka žalobcov v 4./ až 7./ rade, súd má za to, že hoci sa jedná o vnukov zomrelej, a teda nejedná sa tu o najbližších, bezprostredných príbuzných v zmysle manžel-rodíč-dieťa, aj im v danom konkrétnom prípade vznikol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy a bolo im dôvodné ho priznať, avšak pokiaľ ide o dôvodnosť a primeranosť jej požadovanej výšky, za dôvodnú a preukázanú súd má len sumu 1.000,-eur pre každého z nich, namiesto požadovaných 2.500,-eur pre každého z nich.

71. Zákon na určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy nestanovuje žiadne medze, tá sa stanovuje v rámci voľnej úvahy súdu, v súlade s princípom spravodlivosti, pričom treba pružne prihliadnuť na najrôznejšie momenty, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo.

72. K otázke, komu patrí náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch Najvyšší súd SR v rozhodnutí 5Cdo/265/2009 z 17. 2. 2011 okrem formulácie všeobecných kritérií naznačil, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy patrí len najbližším príbuzným, manželovi a deťom, a ak ich niet, rodičom. Na strane druhej, Najvyšším súdom formulované všeobecné kritéria vedú k tomu, že okruh oprávnených osôb možno rozšíriť a náhradu nemajetkovej ujmy priznať i v širšom, bližšie nekonkretizovanom okruhu príbuzných osôb. Je vecou úvahy súdu, akého okruhu osôb sa má vyššie uvedené odškodnenie týkať. Aj z judikatúry možno vysledovať, že by to mali byť iba osoby, ktoré boli so zomrelým pred jeho smrťou vo veľmi úzkych rodinných, ekonomických a spoločenských väzbách. Medzi také osoby v konkrétnych okolnostiach veci môžu patriť aj vnuci, či vnučky zomrelého (vid' napr. rozsudok Krajského súdu v Nitre sp.zn.9Co/267/2016).

73. Pokiaľ ide o výšku požadovanej náhrady, súd v súlade s ustálenou súdnou praxou za kritériá na ktoré treba prihliadať považuje tie, ktoré zosumarizoval už Ústavný súd ČR v rozhodnutí I. ÚS 2844/14 zo dňa 22.12.2015. Ten v bode 53 citovaného rozhodnutia ako okolnosti, ktoré je treba skúmať na strane poškodeného uviedol, a) intenzitu vzťahu žalobcu so zomrelým, b) vek zomrelého a pozostalých, c) otázka hmotnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe, d) prípadné poskytnutie inej satisfakcie“. Následne v bode 54 odôvodnenia za okolnosti, ktoré treba skúmať na strane zodpovednej osoby (pôvodca zásahu) označil „a) postoj žalovaného (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie apod.), b) dopad udalosti do duševnej sféry pôvodcu - fyzickej osoby, c) jeho majetkové pomery, d) miera zavinenia, ev. miera spolu zavinenia usmrtenej osoby“.

74. Uvedenými kritériami riadil sa súd aj v tu posudzovanej veci. Súd pri určovaní výšky náhrady prihliadal jednak na závažnosť ujmy, ale aj na okolnosti, za ktorých ku škode došlo. Súd prihliadol na to, čo vyplýva z výsledkov dokazovania v rámci trestného konania a síce na skutočnosť že ujma bola spôsobená vodičom- zamestnancom žalovaného v 2./ rade z nedbanlivosti, ten svoju vinu hneď uznal, svoje konanie úprimne oľutoval, neboli zistené žiadne priťažujúce okolnosti na jeho strane, pri vyšetrovaní staval sa k veci s plnou zodpovednosťou, ospravedlnil sa pozostalým. Pri vedení vozidla nebol pod vplyvom akejkoľvek omamnej látky, dobrovoľne sa opakovane podrobil dychovým skúškam. Na druhej strane skutku dopustil sa ako profesionálny vodič. Odsúdenie vodiča je v zmysle zásad práva takisto istou satisfakciou poškodených, v tu súdnej veci však nie dostatočnou.

75. Súd pri rozhodnutí v prvom rade prihliadol na to, že neexistujú žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali záver o spolu zavinení poškodenej na dopravnej nehode. Táto nič neporušila, v čase nehody ako chodec riadne prechádzala cez označený prechod pre chodcov. Nie je tak namieste absolútne žiadne krátenie sumy primeranej náhrady z dôvodu, ktorým by bolo spolu zavinenie poškodenej.

76. Súd opakovane pripomína, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je náhradou za život, pretože žiadna suma súdom priznaná nie je dostatočná vzhľadom na spôsobenú ujmu ani na to aby nahradila život človeka. Jej účelom a zmyslom je zmiernenie následkov vzniknutej ujmy, táto má umožniť tzv. „citové obveselenie“. Táto nemá byť zábezpekou, zdrojom obživy ani náhradou príjmu (nejde o náhradu za vdovský dôchodok a podobne). Pri smrti blízkej osoby žiadna suma, ani vysoká ani nízka nemôže byť dostačujúcim ekvivalentným prostriedkom ochrany osobnosti v takomto prípade. Napriek tomu súd musí na základe určitých objektivizovateľných kritérií určiť jej primeranú výšku.

77. Poškodená v čase smrti mala 75 rokov, bola vitálna, nemala žiadne vážnejšie zdravotné problémy. Žalobca v 1./ rade v čase jej smrti mal 81 rokov, žalobkyňa v 2./ rade mala 53 rokov, žalobkyňa v 3./ rade mala 55 rokov, žalobca v 4./ rade mal 30 rokov, žalobkyňa v 5./ rade 23 rokov, žalobkyňa v 6./ rade 24 rokov a žalobca v 7./ rade mal 30 rokov.

78. Poškodená v čase smrti žila v spoločnej domácnosti iba so svojim manželom - žalobcom v 1./ rade. Z výsluchu žalobcov v 2./ až 4./ rade vyplýva, že ten bol vzhľadom na svoj zdravotný stav, prekonané operácie a sťažený pohyb plne odkázaný na jej starostlivosť, 24 hodín denne. Žalobca v 1./ rade v manželstve s poškodenou žil 57 rokov, krátko po jej smrti musel byť umiestnený do Zariadenia pre seniorov kde je doposiaľ (prevzal tam aj predvolanie na pojednávanie) a to vzhľadom k tomu, že nebolo v silách žalobkyň v 2./ a 3./ rade nahrádzať mu v celom rozsahu 24 hodinovú starostlivosť ktorú mu poskytovala zomrelá manželka. Podľa názoru súdu, vychádzajúc z výsledkov vykonaného dokazovania je absolútne zrejmé, že žalobcovi v 1./ rade v dôsledku smrti manželky vznikla nenapraviteľná, nezvratná ujma, za ktorú primeraná náhrada nemajetkovej ujmy je práve v ním požadovanej výške 10.000,-eur. Táto nie je požadovaná v neprimeranej výške, podľa názoru súdu už táto suma zohľadňuje všetky relevantné okolnosti tak na strane poškodenej, pôvodcu zásahu (nedbanlivosť, odsúdenie, ospravedlnenie a podobne), ako aj z hľadiska intenzity vzťahu žalobcu v 1./ rade k svojej manželke. Nebolo namieste túto sumu znižovať. Podľa názoru súdu každý rozumne uvažujúci, cítiaci jedinec si vie predstaviť, čo sa asi deje s človekom, ktorý má 81 rokov, z ktorých drvivú väčšinu (57 rokov) prežil po boku zomrelej manželky v harmonickom rodinnom manželskom zväzku, ktorý je na jej starostlivosť vzhľadom na svoj vek a zdravotný stav plne odkázaný a ktorý sa dozvie, že manželka sa v dôsledku ňou nijako nezavinenej nehody domov už nikdy nevráti. Bolo preukázané, že vzťah manželov v danom čase vykazoval vysokú mieru vzájomnej naviazanosti a spolupatričnosti. Žalobca v 1./ rade manželku stratil vo veku a v situácii, kedy bol na ňu plne odkázaný, doslova na nej závislý, po jej smrti musel opustiť spoločný rodinný „rodičovský“ dom, bol umiestnený do zariadenia pre seniorov, sprevádzali ho myšlienky na samovraždu. Niet podľa názoru súdu žiadneho racionálneho argumentu pre záver, že by mala byť žalobcom v 1./ rade požadovaná suma náhrady nemajetkovej ujmy (10.000,-eur) akokoľvek znížená v situácii, kedy je zrejmé, že smrťou manželky skončil sa mu nenávratne a nenapraviteľne život, ktorý dovtedy poznal a musel opustiť svoj domov. Z vykonaného dokazovania nevyplýva, žeby bol rodinou do zariadenia pre seniorov „odložený“. Nemožno najbližším príbuzným v produktívnom veku vyčítať, ak pre blízkeho, ktorého zdravotný stav vyžaduje nepretržitú opateru po náhlejšej a nečakanej smrti manželky nájdú zariadenie kde mu táto starostlivosť môže byť dopriata. Súd aj bez výsluchu žalobcu v 1/ rade, ktorý vychádzajúc z tvrdení jeho dcér ako aj potvrdenia lekára C.. D. vzhľadom na jeho zdravotný stav ani nebol možný, keďže ten podľa dcér má v dôsledku onkologického ochorenia katéter, je pod antidepresívami a neurotikami v dôsledku ktorých je v útlme, a ako uviedla žalobkyňa v 3./ rade „trošku mimo“ má za to, že suma 10.000,-eur v danom prípade je primeraná, zodpovedá požiadavke spravodlivosti, preto túto sumu mu priznal.

79. Pokiaľ ide o nároky žalobkyň v 2./ a 3./ rade, tu súd za primeranú a všetkým vyššie uvedeným kritériám zodpovedajúcu sumu považoval sumu 4.000,-eur pre každú z nich. Pri vykonanom znížení prihliadol najmä na to, že žalobkyne ako dcéry zomrelej nežili s ňou v spoločnej domácnosti, neboli odkázané na jej výživu ani starostlivosť, majú svoje rodiny, sú dospelé, samostatné. Súd zohľadnil aj sumy, ktoré boli priznané a sú priznávané v obdobných prípadoch, kedy úmrtím matky postihnuté boli maloleté deti, v najzraniteľnejšom veku, odkázané na ich výživu, starostlivosť. Preto priznal každej zo žalobkyň v 2./ a 3./ rade ako náhradu nemajetkovej ujmy sumu 4.000,-eur. Nižšia suma nebola namieste. Ide o život človeka. Vykonaným dokazovaním, najmä výsluchmi žalobcov v 2./ až 4./ rade bolo preukázané, že pred nehodou daná rodina žila usporiadane, harmonicky, bola citovo navzájom silne previazaná a veľmi súdržná, smrť matky na obe dcéry a ich ďalší život mala veľmi negatívny a silný dopad.

80. Čo sa týka žalobcov v 4./ až 7./ rade, títo sú vnukmi a vnučkami zomrelej. Súd sa v prvom rade zaoberal otázkou, či vzhľadom na daný stupeň príbuzenstva je namieste priznanie náhrady nemajetkovej ujmy aj im, pričom dospel k záveru, že v danom prípade áno, avšak nie v nimi požadovanej výške. Z účastníckej výpovede žalobkyne v 3./ rade- R. T., ako aj z výpovede žalobcu v 4./ rade G. K.J. vyplýva, že všetci vnuci a vnučky zomrelej spoločne mali to, že išlo už o ich jedinú babku, keďže starých rodičov z otcovej strany už ani jeden z nich nemá. Z vykonaného dokazovania, výpovede žalobcu v 4/ rade, tiež vnuka zomrelej, aj bez osobného výsluchu žalobcov v 5./ až 7./ rade jasne vyplýva, že išlo o veľmi súdržnú rodinu, kde vzťahy aj na tomto stupni príbuzenstva boli harmonické a silné, so starými rodičmi aj vnúčatá boli silno citovo previazané. Niet dôvodov spochybňovať, že náhlou, nezavinenu a nečakanou smrťou jedinej žijúcej babky týchto žalobcov aj u nich došlo k nezvratnej a nenahraditeľnej ujme. Strata člena rodiny ako spoločenstva je neodčiniteľnou ujmov, ktorá postihuje všetkých členov rodiny. Náhla, neočakávaná a cudzou osobou zavinená smrť blízkej osoby môže

vzhľadom na vzájomné úzke, pevné, sociálne a morálne, citové a kultúrne väzby predstavovať vážnu nemateriálnu ujmu pre rozvíjanie a napĺňanie osobnosti postihnutej fyzickej osoby. Tieto závery sú pritom všeobecne známe, prirodzené a očakávané. Náhrada nemajetkovej ujmy aj týmto žalobcom v danom prípade preto zodpovedá zásadám pre jej priznávanie, ktorými sú aj zásada slušnosti a požiadavka morálnej správnosti, ktorá je predovšetkým požiadavkou spravodlivosti a je spôsobilá naplniť podstatu danej kompenzácie. Súd opätovne pripomína, že na smrti poškodenej nemala táto najmenší podiel viny. Preto aj im bolo namieste priznať jej náhradu, avšak podľa názoru súdu, vzhľadom na ich vek, vek poškodenej a stupeň príbuzenstva, len vo výške 1.000,-eur každému. K námietke žalovaného v 1./ rade, že žalobcovia v 5./ až 7./ rade nedostavili sa na pojednávanie, čím podľa neho neprejavili dostatočný záujem o preukázanie svojich nárokov súd uvádza, že neúčastou na pojednávaní títo žalobcovia obrali sa o možnosť preukázať svojou osobnou výpoveďou takú výnimočnú intenzitu vzťahu k zomrelej, ktorá by práve u nich odôvodňovala plnú nimi požadovanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy (vzhľadom na ich vek, samostatnosť, stupeň príbuzenstva). Súd bez návrhu nebol oprávnený vykonať ich výsluch. Nebolo namieste priznať plnú sumu požadovanej náhrady práve preto, lebo neboli preukázané také výnimočné okolnosti, ktoré by to odôvodňovali. Preto nebol dôvod na priznanie nimi požadovanej výšky náhrady, t.j. sumy 2.500,-eur každému. Na druhej strane všetky ostatné skutočnosti sú pre týchto žalobcov spoločné a rovnaké ako u žalobcu v 4./ rade, tiež vnuka zomrelej. Tak ako u neho išlo aj u nich o ich jedinú žijúcu babku. Nebolo podľa súdu namieste v danom prípade ani diferencovať výšku náhrady medzi jednotlivými vnukmi zomrelej, teda žalobcami v 4./ až 7./ rade. Do samotnej výšky tej sumy náhrady, ktorá bola priznaná súd premietol všetky skutočnosti na ktoré treba prihliadať a aj tie, ktoré boli namietané.

81. I keď na rozdiel od právnych úprav v niektorých iných štátoch naša právna úprava nestanovuje paušálne sumy náhrad, každý prípad je potrebné posudzovať individuálne, v konkrétnych jeho súvislostiach a okolnostiach, predsa len vzhľadom na princíp právnej istoty v právnom štáte a platnú zásadu v zmysle ktorej všeobecné súdy sú povinné zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s ústavným princípom rovnosti všetkých subjektov v právach rozhodovať v určitých medziach v tom zmysle, aby v porovnateľných veciach nedochádzalo k zásadným, neodôvodniteľným rozdielom, súd príkladom z porovnateľných vecí uvádza, že rozsudkom Okresného súdu Nitra sp. zn. 14C/287/2013 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9Co/267/2016 zo dňa 11.5.2016 bola maloletému vnukovi zomrelého priznaná suma 3.000,-eur, rozsudkom Okresného súdu Trnava sp.zn.21C/15/2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp.zn.9Co/130/2017 bola žalobkyni v 1./ rade ktorá naraz pri dopravnej nehode stratila dcéru vo veku 5 rokov a matku vo veku 54 rokov priznaná suma za obe 8.000,-eur (4.000,-eur + 4.000,-eur), žalobcovi v 2./ rade za smrť jeho maloletej dcéry suma 4.000,-eur a žalobcovi v 3./ rade za smrť sestry a babky sumu 4.000,-eur a 3.000,-eur, spolu 7.000,-eur (pri 50 % zavinení starej matky na nehode), či rozsudok Okresného súdu Bardejov sp.zn.5C/103/2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp.zn.8Co/33/2016, ktorým bola 38 ročnej manželke zomrelého a jeho dvom maloletým deťom žijúcim s ním pred smrťou v spoločnej domácnosti a odkázaných na neho výživou priznaná suma každému 7.000,-eur. Z komplexnejšieho prehľadu spracovaných rozhodnutí súdov SR vo veciach náhrady nemajetkovej ujmy pozostalým obsiahnutom v Bulletin Slovenskej advokácie číslo 9/2017 spracovaného autorom JUDr. Róbert Šorl, PhD. v rámci článku náhrada nemajetkovej ujmy (bolestné za smútok) pozostalého príbuzného, stav a východiská, vyplýva, že sumy tam prisúdených náhrad v rôznych veciach, pri rôznej miere prípadného spoluzavinenia zomrelého sa pri manželoch, súrodencoch a rodičoch (nebol tam prípad týkajúci sa vnúčať) pohybovali na úrovni od 2.000,-eur až do desiatok tisícov eur v závislosti na konkrétnych okolnostiach prípadu.

82. Na základe všetkého uvedeného súd v tu posudzovanom prípade a jeho konkrétnych okolnostiach žalobe žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy vyhovel v rozsahu uvedenom vo výroku rozsudku. Nad sumy priznané súdnym rozhodnutím žalobu zamietol. Žalovaných zaviazal k subsidiárnemu plneniu tak, že plnením jedným zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého zo žalovaných. Žalobcovia preukázali vecnú pasívnu legitímáciu oboch žalovaných a poisťiteľ vykonávajúci povinné zmluvné poistenie zodpovednosti má rovnaké postavenie ako priamy škodca a prevádzkovateľ vozidla, a žalobcovia sa môžu domáhať a žiadať plnenie aj samostatne tak od škodcu ako aj od poisťovateľa, plnenie môžu však dostať iba raz a takúto subsidiaritu súd vyjadril v rozhodnutí tak, že zaviazal oboch žalovaných na plnenie žalobcom, ale s tým, že v rozsahu plnenia jedným zo žalovaných zaniká povinnosť druhého zo žalovaných. V prípade plurality zodpovedných subjektov na náhradu nemajetkovej ujmy, ak poškodení mali nárok na náhradu nemajetkovej ujmy voči zodpovednému subjektu a súčasne na

totožné plnenie súčasne nárok z iného dôvodu voči poisťovateľovi, nebolo možné žalovaným v 1./ a 2./ rade uložiť povinnosť solidárneho plnenia ako to navrhovali žalobcovia (rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 5Co/133/2016, NS ČR sp.zn.25Cdo 499/2002, sp.zn.25Cdo/464/2000).

83. Na plnenie súd v súlade s ust. § 232 ods.3 CSP určil žalovaným lehotu 15 dní od právoplatnosti rozsudku, keďže žalobcovia v žalobe žiadali plnenie v tejto lehote, dlhšej ako je zákonná lehota 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

84. Čo sa týka výroku o trovách konania, podľa § 255 ods.1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo (§ 255 ods.2 CSP).

85. Všetci žalobcovia v základe nároku boli plne úspešní, rozhodnutie o výške nároku záviselo len od úvahy súdu, preto súd priznal každému zo žalobcov nárok na náhradu trov konania proti žalovaným v rozsahu 100 % z im prisúdenej sumy, ktorý sú žalovaní povinní im splniť spoločne a nerozdielne. K tomu podporne pozri napr. Veľký komentár k Civilnému sporovému poriadku- Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016 k § 255 CSP, cit „Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti“. Obdobne v tejto súvislosti pozri napr. rozsudok Krajského súdu v Trnave sp.zn.9Co/130/2017.

86. Súd je toho názoru, že v prípadoch keď rozhodnutie o výške plnenia závisí len od úvahy súdu, pričom súčasne neuplatňuje sa žalobcom výška plnenia v zjavne nedôvodnej výške, predstavujúcej šikanózný výkon práva, motivovanej len snahou o navýšenie trov konania a nie záujmom na spravodlivom usporiadaní veci nemožno od žiadneho žalobcu spravodlivo očakávať aby sa presne „trafil“ do úvahy súdu pokiaľ ide o výšku plnenia. Preto je namieste priznať plnú náhradu trov konania ak bol žalobca v základe plne úspešný aj vtedy, ak čo do výšky bol úspešný len v časti. I keď Civilný sporový poriadok nemá ustanovenie totožné s ust. § 142 ods.3 Občianskeho súdneho poriadku účinným do 30.6.2016, ktoré bolo priamym zákonným podkladom pre to, aby aj v prípade len čiastočného úspechu mohla byť priznaná plná náhrada trov konania, ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu, vyššie uvedené závery právnej teórie a praxe svedčia o tom, že ani v podmienkach novej procesnej úpravy niet dôvod na ustúpenie od takého záveru. To je aj názor tunajšieho súdu. Úvaha súdu sa tu týkala skutkových okolností, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie o výške priznaného plnenia, nie čo do základu uplatneného nároku. Pričom tak ako tomu bolo aj v zmysle § 142 ods.3 O.s.p., tak aj v súčasnosti podľa ust. § 255 ods. 2 CSP v spojení s čl. 3 a čl. 4 ods. 2 CSP sa základná sadzba tarifnej odmeny advokáta v takom prípade vypočíta a určí len z výšky súdom priznaného plnenia.

87. O výške náhrady trov konania rozhodne súd v súlade s ust. § 262 ods.2 CSP po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník a rovnako samostatným uznesením súd v súlade s § 2 ods.2 zákona č.71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch rozhodne o povinnosti zaplatiť súdny poplatok za žalobu vzhľadom na zákonné oslobodenie žalobcov od tejto povinnosti a vzhľadom na § 14 ods.4 zákona o súdnych poplatkoch podľa ktorého v konaní podľa tohto zákona koná a rozhoduje vyšší súdny úradník a sudca v konaní koná a rozhoduje o sťažnostiach proti rozhodnutiam vyššieho súdneho úradníka.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní od dňa jeho doručenia na Okresný súd Kežmarok.

V odvolaní sa má uviesť ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, spisová značka konania, ďalej sa má uviesť proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č.233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov.